Informacijska družba IS 2006 / Information Society IS 2006
9. mednarodna multi-konferenca / 9th International Multi-Conference
Vzgoja in izobraževanje v informacijski družbi / Education in Information Society
Ljubljana, Slovenija, 13.-14. oktober 2006

Prenova katalogov na SIO

The Modernization of Catalogues on SIO

Alenka Zabukovec

Srednja ekonomska šola Ljubljana,
alenka.zabukovec@guest.arnes.si

Povzetek

Slovensko izobraževalno omrežje je bilo izdelano leta 1995 z namenom ponuditi aktualne, verodostojne in relevantne informacije na izobraževalnem področju v Sloveniji. Ker sistem, na katerem SIO deluje, dopušča vpise vsakogar in vsakršne vrste, se je z leti nabralo v katalogih kar veliko neprimernih vpisov. Skupina strokovnjakov s področja izobraževanja je prenovila dva kataloga na SIO: izobraževalnih gradiv in spletnih naslovov. V prispevku je opisano konkretno delo skupine in predstavljeno stanje na SIO pred in po prenovi.

Ključne besede*: SIO, Slovensko izobraževalno omrežje, spletni katalog, e-gradiva, katalog e-gradiv.*

Abstract

Slovene educational network (SIO) was set up in 1995 with the aim to provide fresh, accurate, relevant information in the field of education in Slovenia. Since the system, which supports SIO, allows limitless input of unchecked entries, it turned out that in the course of time a large number of inadequate entries was added to the catalogue. Therefore, a group of experts in the field of education has modernized two catalogues on SIO: educational materials and web addresses. The text gives a reports on the group work and provides a description of the SIO before and after the modernization.

Key words: *SIO, Slovene educational network, web catalogue, e-materials, a catalogue of e-materials*

1. Uvod

V Sloveniji obstaja kar nekaj virov e-gradiv. Nekateri viri so zelo uporabljani, drugi manj, nekateri sploh ne več.

Pred leti je Ministrstvo za šolstvo in šport postavilo projekt, ki ga je poimenovalo Slovensko izobraževalno omrežje. Oktobra 1995 je zaživelo spletišče sio.edus.si, ki je bilo za tiste čase bilo velik uspeh, saj je povezovalo več strežnikov in nudilo veliko različnih informacij z izobraževalno vsebino.

Žal pa je spletišče v zadnjih letih vedno manj obiskano, zato se je na Ministrstvu za šolstvo porajala zamisel o prenovitvi/novi vzpostavitvi spletišča sio.edus.si.

2. Stanje na Slovenskem izobraževalnem omrežju pred prenovo

SlO je ponujal in še ponuja več različnih katalogov z izobraževalno vsebino: katalog gradiv, spletnih naslovov, ustanov, izdelkov, opisov dogodkov, elektronskih naslovov …

Na naslovu http://sio.edus.si/ najdemo vstopno stran Slovenskega izobraževalnega omrežja, ki je prikazana na sliki 1.

Slika 1: Vstopna stran SIO

Spletni strežnik, na katerem so programi (sistem Trubar), ki omogočajo pregledovanje, iskanje, popravljanje in vpisovanje podatkov o določeni vsebini, je postavljen na Fakulteti za matematiko v Ljubljani. Ker sistem Trubar omogoča le enostavne operacije nad katalogi in ker SIO ni imel urednikov, ki bi pregledovali vpise v kataloge pred objavo, se je v letih, ko obstaja SIO, nabralo veliko zapisov, ki so danes že zastareli, ali pa sploh nimajo izobraževalne vsebine.

Primer neprimerne vsebine je stran z naslovom http://sio.edus.si/statistike.htmhttp://sio.edus.si/bin/trubar/search.exe/obvestila?language=slo,utf8&catalog=obvestila042006&mode=all&max=all&template=seznam.tmt, ki je prikazana na sliki 2.

Slika 2: Neprimerna vsebina na SIO

Naslednji primer prikazuje neaktualno vsebino na SIO (slika 3).

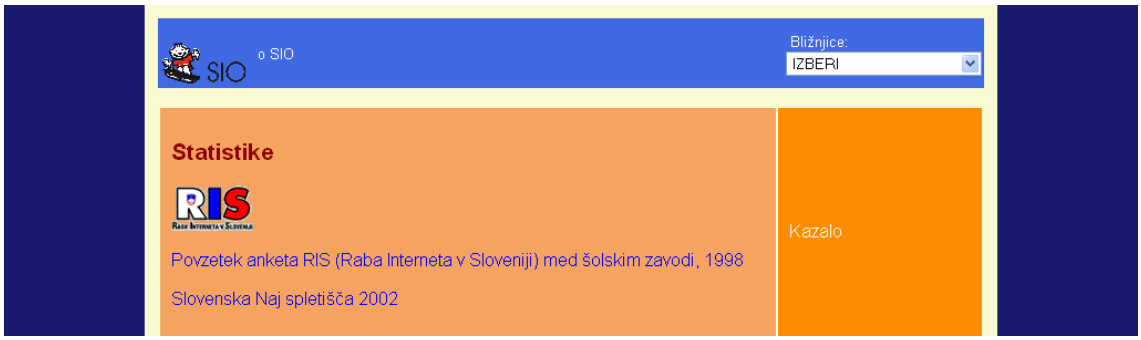

Slika 3: Neaktualna vsebina na SIO

Zaradi omenjenih enostavnih programov se je v katalogih nabralo tudi veliko podvojenih opisov izobraževalnih vsebin, kar je razvidno iz slike 4.

Slika 4: Podvojeni zapisi v katalogu izobraževalnih gradiv

3. Prenova katalogov na SIO

Obstoječi katalogi na SIO zagotovo niso izpolnjevali zahtev sodobnih katalogov e-gradiv, zato se je bilo potrebno najprej odločiti, katere kataloge se bo prenavljalo, na kakšen način, kdo bo to delal in kdaj. Poleg tega je bilo potrebno ugotoviti tudi, kako se bodo prenovljeni katalogi lahko kasneje uporabili za katalog, ki bo povezljiv v evropski prostor in kako se bo vzdrževal do takrat. Dogovorjeno je bilo, da se bo "čistilo" kataloga izobraževalnih gradiv in izobraževalnih spletnih naslovov preko spleta, datum zaključka dela je bil določen za 20. avgust 2006. V ta namen je bila ustanovljena strokovna skupina ZRSŠ za vrednotenje e-gradiv na SIO.

3.1 Ustanovitev strokovne skupine za vrednotenje e-gradiv na SIO

V strokovno skupino so bili preko e-razpisa, ki je potekal junija 2006, izbrani različni osnovnošolski in srednješolski učitelji (20 članov), ki so izpolnjevali zahteve za uvrstitev v skupino. Namen skupine je bil jasen: s svojo strokovnostjo naj bi vsak član skupine ovrednotil in dopolnil določene opise gradiv oz. spletnih naslovov, ki so se nahajala v obstoječih bazah podatkov. Z izločanjem neprimernih gradiv in dopolnjevanjem podatkov za ustrezna gradiva je bil končni cilj prenova dveh katalogov na Slovenskem izobraževalnem omrežju.

V skupino je bilo potrebno vključiti tudi strokovnjake s Fakultete za matematiko v Ljubljani, saj so le oni imeli polni dostop do zapisov v bazah podatkov in so nam le oni lahko omogočili spletni dostop do želenih podatkov.

3.2 Delo skupine pri prenovi katalogov

Priprave za prenovo katalogov so se začele 15. junija 2006, delo skupine pa je bilo razdeljeno v dve vsebinsko in časovno ločeni fazi, prva se je zaključila 14. julija 2006, druga 14. avgusta 2006. 1. faza je zajemala "grobo čiščenje" vseh dogovorjenih opisov, 2. faza pa natančnejše določevanje določenih lastnosti opisa gradiva/naslova.

Priprava je zajemala različne dejavnosti, ki so bile vezane na določene cilje 1. ali 2. faze. V obeh fazah je komunikacija v skupini potekala preko spletne učilnice na info.edus.si/sem_zrss (forumi, obvestila, navodila), e-pošte in telefonov. Tako je bilo potrebno pripraviti spletno učilnico, vključiti člane vanjo, pripraviti zelo konkretna navodila za delo in pripraviti forum za vprašanja, ki so se pojavljala ob delu članov ... Za vsako od faz je bilo potrebno pripraviti natančnejši vsebinski, časovni in finančni plan. Vse te naloge je opravila vodja skupine. Za 1. fazo so na FMF pripravili izhodiščno spletno stran s povezavami do obrazcev opisanih gradiv in spletnih naslovov, obrazec za popravljanje in vrednotenje posameznega opisa gradiva/naslova in prazna kataloga, v katera so se vpisovali ovrednoteni opisi. Preden je delo steklo, je bilo potrebno vse opise gradiv/naslovov razdeliti med člane, tako da je vsak pregledoval le določene. Za delo skupine je bilo potrebno pripraviti konkretna natančna navodila za izpolnjevanje vnosnega obrazca, saj smo le tako lahko pričakovali enotno in usklajeno vrednotenje opisov.

Pred 1. fazo je bila izvedena delavnica, ki je bila obvezna za vse člane skupine. Na delavnici so bili pojasnjeni cilji in namen dela. Konkretneje je bila predstavljena organizacija in komunikacija ter spletni obrazec za delo posameznika.

3.2.1 1. faza dela

V 1. fazi je vsak član dobil določeno število različnih gradiv/naslovov za vrednotenje preko spletnega obrazca.

Naslednja slika prikazuje primer obrazca na spletnem naslovu http://sio.edus.si/katalogi/faza1.htm.

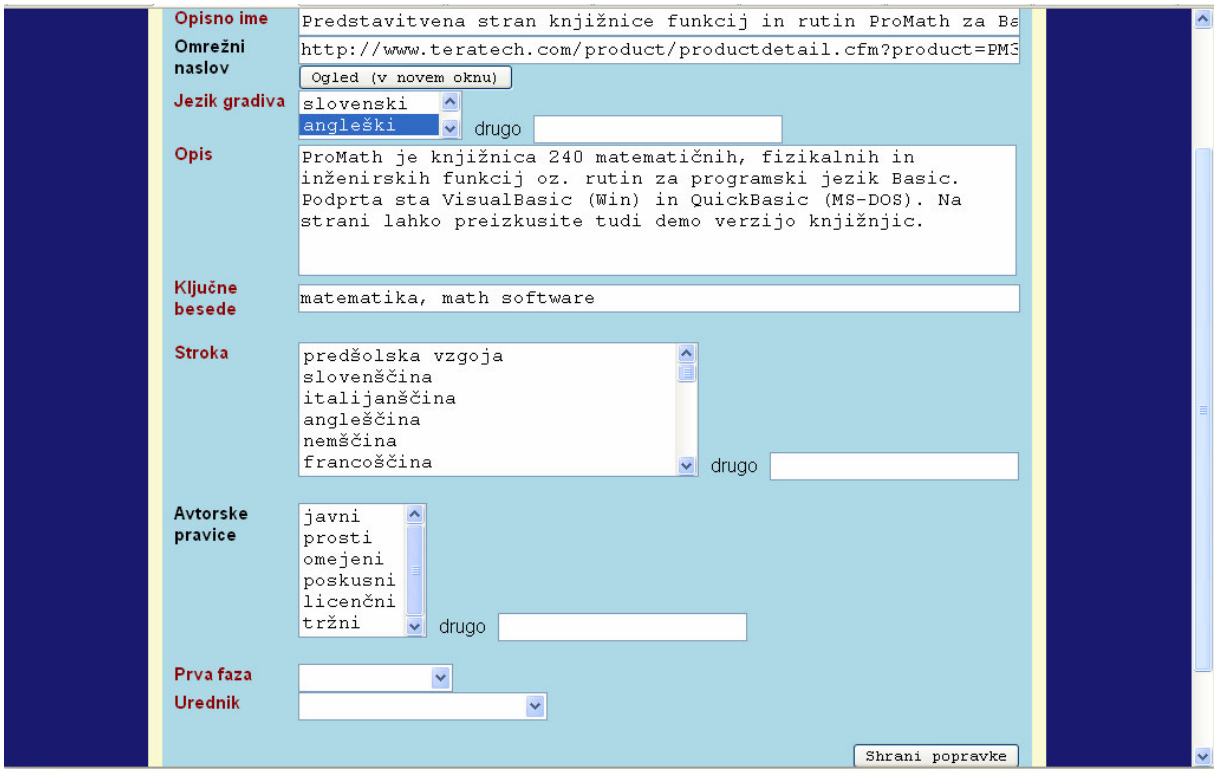

Slika 5: Obrazec za vrednotenje v 1. fazi

Povezave do opisov gradiv/naslovov so bile v seznamu, kot je prikazano na sliki 4 (član je dobil povezave od npr. gra388 do gra417). Vsi člani so torej izhajali iz samo enega seznama, ki ni bil urejen ne po abecednem redu naslovov ne po abecednem redu oznak, kar smo kmalu ugotovili, da predstavlja prvo težavo: zato so bili izdelani tudi abecedni seznami, iz katerih se je dalo ugotoviti večkratne zapise. Druga težava, ki se je pojavila že takoj na začetku, je bila v tem, da se vrednotenega zapisa ni dalo videti, niti še enkrat pregledati/vrednotiti. To so rešili na FMF s spremembo določenega programa, ki skrbi za vnašanje popravljenih popravkov. Vendar pa se je kljub vsemu dogajalo tudi to, da so člani nehote "prekrivali" že vrednotene opise drugih članov oz. da so bili izpisane iste oznake za ista oz. različna gradiva/naslove. Zato je bilo potrebno redno večkrat dnevno spremljanje dela članov in reševanje nastalih težav. Ob tem lahko rečemo, da delo ni bilo enostavno ne po vsebinski ne po količinski plati, saj je vsak član moral v povprečju ovrednotiti blizu 400 opisov gradiv po zelo natančnih navodilih v zelo kratkem času dveh tednov. V 1. fazi smo ovrednotili čez 7000 opisov gradiv/naslovov, primernih je ostalo nekaj manj kot 5000.

3.2.2 2. faza dela

2. faza je potekala takoj po končani 1. fazi. Dogovorili smo se, da bo vsak član skupine pregledoval le opise gradiv/naslovov s področij, ki jih najbolje pozna. Priprava na 2. del je bila vsebinsko obsežnejša in zahtevnejša, saj nismo želeli, da bi se napake, ki so se pojavljale v 1. fazi, ponavljale. Poskušali smo delitev gradiv izdelati tako, da se bo vsak član res ukvarjal le z vrednotenjem posameznega opisa in manj z iskanjem že pregledanih gradiv. Zatorej je bilo potrebno izdelati sezname za vsakega člana posebej ob upoštevanju njegovega poznavanja različnih strok. Ker je bil ključ za delitev v 2. fazi polje "Stroka" iz spletnega obrazca, je bilo potrebno najprej določiti za vsak opis samo eno "stroko" (polje je dopuščalo tudi izbiro več strok) in izbrati ustreznega člana zanj. Tako je nastalo toliko seznamov kolikor članov je delalo v 2. fazi.

Vsak član je vrednotil opise gradiv/naslovov po določenem seznamu. Ker je bilo dogovorjeno, da se bo v 2. fazi podrobneje opisovalo gradiva/naslove, je spletni obrazec za 2. fazo, ki so ga pripravili na FMF, vseboval več polj kot obrazec pri opisu v 1. delu. Imena polj so bila naslednja: oznaka gradiva, naslov gradiva, naslov gradiva v angleščini, nosilec, mesto, spletni naslov gradiva, cobiss, ustanova, nova ustanova, avtor(ji), dostopnost , leto nastanka, jezik gradiva, opis, ključne besede, stroka, uporabnik, stopnja, ocena gradiva, urednik 1 in urednik 2; obrazec pa je izgledal podobno, kot je prikazano na sliki 5. Postopek dela je bil enak kot v 1. fazi, izločiti neprimerne in opisati gradiva/naslove po natančnih navodilih, ki so bila dostopna preko spleta. Delo v 2. fazi je zaradi boljše priprave in organizacije potekalo mirneje in z manj zapleti. Na koncu pa smo še vrednotili tiste nove opise, ki so nastali po začetku našega dela. Tako je zdaj trenutno v katalogu nekaj čez 4000 uporabnih opisov gradiv/naslovov.

4. Stanje na SIO po prenovi

Da bi bilo naše delo vidno, smo se dogovorili, da se vstopna spletna stran priredi tako, da bodo na njej povezave do datotek iz najnovejše baze. Tako se zdaj preko naslova http://sio.edus.si/ lahko dostopa do več kot 4000 pregledanih in vrednotenih opisov e-gradiv in naslovov.

V nadaljevanju bi veljalo razmisliti tudi o prilagoditvi obrazcev za vpis in potrjevanju s strani urednikov za posamezna področja, vsaj za toliko časa, dokler ne bo prenovljeni katalog uporabljen v kakšnem bolj sodobnem sistemu.

5. Zaključek

Prenova katalogov izobraževalnih e-gradiv in e-spletnih naslovov je bila uspešna, saj smo iz zastarelih in skoraj neuporabnih katalogov izdelali vsebinsko ustrezen in aktualen katalog izobraževalnih vsebin.

V prihodnosti bi veljalo razmisliti o vzdrževanju teh katalogov na SIO, saj ob tem, da Trubar še vedno dopušča popravke in podvojevanje opisov, ni za pričakovati, da bodo uporabniki v kataloge vpisovali le relevantna izobraževalna gradiva brez napak. In da katalogi čez nekaj časa spet ne bodo v takem stanju, da bi ponujali aktualne, zanesljive in verodostojne izobraževalne vsebine.

Želimo si, da bi prenovljeni katalog uporabljalo čim več uporabnikov, zaradi katerih je bil izdelan, čim več učiteljev, učencev/dijakov, staršev, vodstev šol … in da bi bil čim prej uporabljen kot osnova v bolj sodobnem sistemu za kataloge izobraževalnih vsebin.

Literatura in viri

SIO. [URL: http://sio.edus.si/], 15.06.2006.

SIO/namen. [URL: http://sio.edus.si/namen.htm], 15.06.2006.

Zabukovec, A. (2006) Poročilo o delu strokovne skupine "Vrednotenje e-gradiv na SIO".

Strokovni življenjepis

Alenka Zabukovec *je univ. dipl. inženirka Naravoslovnotehniške fakultete v Ljubljani. Ima 12-letne delovne izkušnje s področja poučevanja matematike, informatike in poslovne informatike na Srednji ekonomski šoli Ljubljana. Sodeluje tudi v programu za izobraževanje odraslih. Je soavtorica delovnega zvezka Poslovna matematika, ki se uporablja kot potrjeno učno gradivo in avtorica treh priročnikov. Sodeluje z Zavodom RS za šolstvo v razvojnih in strokovnih skupinah, je multiplikatorica za področje IKT. Magistrski študij zaključuje na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.*